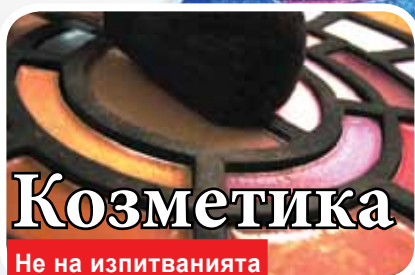

АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ

www.aktivnipotrebiteli.bg

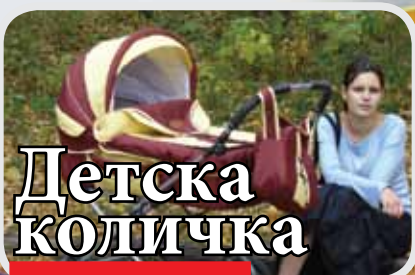
Козметика

Не на изпитванията
върху животни

Хляб

Митове и истини

Детска количка

Как да я изберем?

Цени

Колко е скъпо в България?

ТЕСТ кисело мляко

ТЕСТ 20 антивирусни програми

ПРОУЧВАНЕ доброволни здравни фондове

ISSN 1314-0353

9 771312 783004 >

Съдържание

Актуално 3-4

Как да бъдем
етични потребители 5

Митове и истини
за хляба 6

Как да избегнем
консервантите? 7

SMS от банката 8

Рискови инвестиции 9

Проучване
15 здравни фонда 10-12

ТЕСТ Антивирусен
софтуер 13-16

стр. 17-20

Тест на 16 марки кисело мляко

Има ли нишесте и палмово масло в киселото мляко? Кой марки отговарят на БДС?

стр. 13-16

Тест на 20 антивирусни програми

Вижте кой софтуер най-добре защитава компютъра ви от вируси на най-изгодната за вас цена.

ТЕСТ Кисело мляко
17-20

10 потребителски
права 21

Как да изберем
детска количка? 22-23

Колко е скъпо
в България? 24

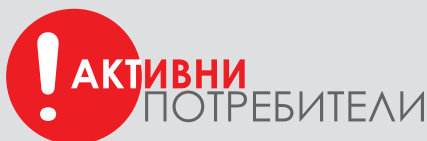
Автогол
Срок на (не)годност 25

Индекс на тестовите в
„Активни потребители“ 26

Опасни стоки 27

Списание “Активни потребители!” не публикува търговски реклами. Издържа се само от вашата подкрепа. Купувайки списанието, вие поддържате независимостта ни от интересите на търговците!

Списание “Активни потребители!” публикува уникални, експертни и независими изследвания, които ви пестят време и пари. Без вашата помощ то няма да може да съществува! Можете да ни подпомогнете като се абонирате за Списание “Активни потребители”!

Списание “Активни потребители!” е списанието, което ви помага:

- да получавате най-доброто качество срещу парите си
- да познавате правата си
- да сте информирани за важните потребителски теми

Издание на
Българска национална
асоциация Активни потребители

Изпълнителен директор
Богомил Николов

Редакционен екип
Светослава Банчева
Богомил Николов
Инес Субашка
Радослав Мирчев
Николай Златев

Разпространение
Венета Пейчева

Печат
Алианс Принт

ISSN 1314-0353

За абонамент
www.aktivnipotrebiteli.bg/abonament/

Банкова сметка
IBAN: BG67 FINV 9150 1000 0652 34
BIC: FINVBGSF
Първа Инвестиционна Банка АД,

За контакт
София 1000
ул. “Врабча” № 26
тел. 02/989 01 06
факс. 02/989 01 07
bnap@bnap.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

„Доктор Йоткер” глобен с 37 000 лева

Награда от игра на фирмата надвишава 100 пъти цената на продукта

Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) глоби „Д-р Йоткер България” ЕООД с 37 030 лв. за играта „С Dr.Oetker в Дисниленд”. През февруари и март 2011 година фирмата направи промоция на пудинг ванилия и пудинг шоколад с марката „Dr.Oetker” под формата на игра. Наградите бяха 100 бр. ранички „Мече” и 3 броя екскурзии до Дисниленд – Франция за дете и един родител. Всяка екскурзия включва 3 нощувки в хотел с не по-малко от три звезди при условия полупансион, самолетни билети и летищни такси до Париж (Франция), медицинска застраховка, трансфер от летище до хотел и обратно, неограничен вход за двама в Дисниленд-парка. Проверка на КЗК показва, че билетът за тридневен посещение на парка от възрастен е 140 евро, а за дете от 3 до 11 години - 126 евро. Цената на дребно на пакет пудинг Dr.Oetker е около 0,40 лв. Според КЗК „стойността на обещаваната награда надвишава значително цената на продаваната стока или услуга,

когато надвишава с повече от 100 пъти цената на продавания продукт или надвишаването е с повече от 15 минимални работни заплати за страната”. В случая, предлаганата голяма награда надхвърля и двата цитирани прага.

Рибни консерви

Фирма „Диавена” няма право да продава рибни изделия с марката „Ропотома”

Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) глоби шуменската фирма „Диавена” ООД със 71 330 лв. и ѝ забрани да продава рибни консерви с марката „Ропотома”.

Причината е, че притежателят на патента за производство на рибни консерви с тази марка е фирма „Славянка” АД, гр. Бургас. В мотивите за решението на КЗК се казва, че с използването на марката „Ропотома”, наложила се на пазара чрез продуктите на „Славянка”, „Диавена” е в състояние да заблуди потребителите и да увреди интересите на конкурента си.

Рекламата „2000 лв. без работа” е подвеждаща

Националният съвет по саморегулация критикува „Евробет”

Рекламата на „Евробет” е заблуждаваща и е изготвена без чувство за отговорност към потребителя, се казва в становище на Националния център по саморегулация (НСС), който се самосезира след излъчването на телевизионния клип на играта „2000 лева заплата без работа”. Това е хазартна игра, в която подвеждащо се използват термини, свързани с трудовите отношения – заплата, договор, автобиография, мотивационно писмо, смятат от НСС. Рекламата съдържа и елементи, които подтиква потребителя да нарушава закона. Не е редно наградата от хазартна игра да бъде оценявана като „заплата”. Работна заплата, трудово възнаграждение и прочее могат да се получават само в резултат на договор, сключен при точно определени от закона условия, но винаги срещу насрещно положен труд. Освен това, за да се направи още по-близка връзката с истинското трудово правоотношение – „кандидатстването” става с автобиография и мотивационно писмо. В същото време не се изисква квалификация от кандидатите, те нямат задължения и отговорности. Събирането на лични данни при попълването на тези автобиографии носи допълнителен риск, защото не е ясно как те се използват. Етичната комисия към НСС намира, че рекламата нарушава Националните етични правила за

реклама и търговска комуникация в Република България. Трябва да се отчете и антивъзпитателното въздействие, което рекламата може да има върху младите хора.

Опасни хладилници

Liebherr иззема част от моделите си за поправка

Част от хладилниците за вграждане с марка Liebherr са потенциално опасни, съобщават от Комисията за защита на потребителите (КЗП). Вратата им може да се отдели и това да доведе до нараняване. В момента фирмата иззема хладилниците от потребителите, за да ги ремонтира и да им ги върне. Моделите, при които се наблюдава описаният проблем, са изброени в таблицата по-долу. Ако хладилникът ви е сред тях, проверете дали шарнирният щифт на вратата е разхлабен, което е видимо от подаващия се шарнирен щифт отгоре или отдолу. Ако шарнирът не е разхлабен и вратата функционира както трябва, може да продължите да използвате хладилника, докато бъде ремонтиран. Потребителите, които вече са закупили някои от посочените модели, трябва да се свържат с търговеца, от който са закупили стоката, или да подадат сигнал в Комисия за защита на потребителите.

Номерът на модела може да се намери на етикет, разположен зад долното чекмедже на лявата вътрешна страна на вратата на единичния хладилник.

Номер на модела	Индексен номер
C 1600	16 / 137 16A / 137
C 1601	15 / 237 15A / 237 15B / 237 15F / 237 15G / 237 16 / 237 16A / 237
CI 1600	15G / 137 16 / 137 16A / 137
CI 1601	15 / 237 15A / 237 15B / 237 15F / 237 15G / 237 16 / 237 16A / 237
C 1650	15 / 137 15A / 137 15B / 137 15C / 137 15D / 137 15H / 137 15I / 137 16 / 137 16A / 137 16B / 137
C 1651	15A / 237 15B / 237 15C / 237 15D / 237 15H / 237 15I / 237 16 / 237 16A / 237 16B / 237
CI 1650	15 / 137 15A / 137 15B / 137 15C / 137 15D / 137 15H / 137 15I / 137 16 / 137 16A / 137 16B / 137
CI 1651	15A / 237 15B / 237 15C / 237 15D / 237 15H / 237 15I / 237 16 / 237 16A / 237 16B / 237
CI 1700	14A / 137

На пазар в Европа - по интернет

Чуждестранните сайтове доставят стоките по-бързо от националните търговци

Трансграничната електронна търговия е поне толкова сигурна, колкото вътрешната електронна търговия и дори повече, показва проучването на Европейската комисия „Индекс на потребителските пазари“. През 2010 година само 16% от трансграничните покупки са били забавени в сравнение с 18% за вътрешните покупки. Продуктът, поръчан от чужбина, не е пристигнал в 5% от случаите, а при вътрешните покупки този дял е 6%. Въпреки тези факти, вътрешната електронна търговия в ЕС непрекъснато се увеличава, а потребителите все още остават недоверчиви към покупки онлайн от други държави членки на ЕС. През 2010 година 36% от потребителите в ЕС са пазарували онлайн от национални търговци, а само 9% са се престрашили да пазаруват от чуждестранни. Какви са причините? Сред потребителите, които не искат да пазаруват по интернет от други държави:

- 62 % се опасяват от лъжи и измами;
- 59 % се опасяват, че трудно ще си защитят правата, ако възникнат проблеми;
- 49 % се обезсърчават от очакваните проблеми при доставките.

Тези опасения обаче са по-малко разпространени сред потребителите, които в действителност са направили покупки зад граница (съответно 34%, 30% и 20%).

От потребителите, които вече са направили покупки зад граница, 61% се доверяват еднакво на трансграничното и вътрешното онлайн пазаруване в сравнение със само 33% от населението като цяло.

Как да бъдем етични потребители

Бойкот на компаниите, които все още правят опити с животни

Ако смятате, че тестването на козметика, домакински продукти и такива за лична хигиена върху животни е част от миналото, помислете отново. Всяка година хиляди животни по света продължават да страдат и умират в болезнени и тежки опити, докаго върху тях се изпробват шампоани, спирали, препарати и други.

През 2009 година изпробването на козметика върху животни най-накрая беше забранено в Европейския съюз. В държави като Индия, Китай и САЩ обаче тази практика е напълно легална. На хиляди животни продължават да им се впръскват зещества в очите, да им се инжектират химикали в кръвта или да се вкарват със сила з гърлата им.

ЕС е основен пазар за козметика с над 5 милиарда продадени продукти всяка година. Законодателството на ЕС е дости-

гнало до определен етап по отношение на справянето с проблема чрез въвеждането на поетапна забрана за продажбата на козметика, тествана върху животни, но има още какво да се желае. От 2009 година е незаконно да се продава козметика, ако тя съдържа съставки, изпробвани върху животни в повечето (но не всички) тестове. До 2013 година забраната не важи за три вида тестове за токсичност.

Докато не бъде въведена пълната забрана на такива продажби, компаниите просто ще продължат опитите върху животни в държави извън ЕС и ще продават продуктите си в рамките на Съюза. За домакинските продукти, като почистващи препарати и такива за полиране на мебели, никъде по света няма подобна забрана за опити с животни. Всяка година хиляди животни страдат и умират, а техните мъки са на-

Подвеждащи етикети

Ето и някои от най-често срещаните подвеждащи твърдения, за които трябва да внимавате:

- **Срещу експериментите с животни.** Браво за добрите намерения, но какво прави всъщност компанията?
- **Продукти, неизпробвани върху животни.** Целият продукт не е, но съставките му може и да са, трябва да проверите.
- **Продукти и съставки, неизпробвани върху животни от компанията.** Това не изключва опити с животни, проведени от упълномощени лица или от доставчици.

пълно ненужни. Освен страданието и болката, опитите водят до странични ефекти върху животните като подуване на кожата, потиснато дишане, канцерогенни тумори, кръвоизливи и дори мъчителна смърт. В световен мащаб се използват около 50-100 милиони животни за експерименти (включително и за тестване на козметични продукти). В ЕС броят им е около 10-11 милиона. В голяма степен тези тестове са ненадеждни и се превръщат в безсмислена проява на жестокост, защото различните животински видове често реагират напълно различно при провеждането на експерименти с един и същ продукт.

Какво е състрадателно пазаруване?

Превръщайки се в съчувстващ (етичен) потребител всеки от нас може да промени ситуацията. Всяка компания, която все още прави опити с животни или използва съставки, които наскоро са били изпробвани върху животни, е направила избора си да не бъде състрадателна. Като „съчувстващ“ потребител, вие разполагате с голяма власт. Чрез бойкотиране на продуктите, изпробвани върху животни, изпращате ясно послание до компаниите за това, че техните стоки са неприемливи.

Как да разпознаем етичните продукти?

Съществува списък от 13 компании, отговарящи на Humane Cosmetics Standard „leaping bunny“ (скоклив заек), които не тестват козметика върху животни. Техните продукти могат да бъдат намерени и в България. Логото на „leaping bunny“ гарантира, че компанията е избрала да бъде състрадателна към животните и е наложила стриктна фиксирана дата на преустановяване, след което нито една съставка в техните продукти повече няма да бъде изпробвана върху животни от нито едно звено на веригата им.

Компания	Интернет адрес
Afterglow Cosmetics	http://www.afterglowcosmetics.com/
Alvin Connor	http://www.alvinconnor.com
The Body Shop	http://www.thebodyshop.com/
Kingfisher Natural Toothpaste	http://www.kingfishertoothpaste.com/
KPL Cosmetics Ltd (Liz Earle Cosmetics)	http://www.lizearle.com/
Lifehair Oy	http://www.lifehair.fi/
Liz Earle Cosmetics (KPL Cosmetics Ltd)	http://www.lizearle.com/
Mia Rose	http://www.miarose.com/
Nothing Nasty	http://www.nothingnasty.com/
Spa Ritual	http://www.sparitual.com/
THALGO COSMETIC	http://www.thalgo.com/
Yes Syzygy Ltd	http://www.yesyesyes.org/
Vegetarian Society Approved	
Yves Rocher	http://www.yves-rocher.fr/

Проверете, преди да се доверите

Потребителят трябва да внимава за подвеждащи твърдения относно опитите върху животни, които са изписани върху етикета. Не е достатъчно дадена компания просто да обяви, че

тя самата не експериментира с животни, защото и без това малко компании реално извършват собствени опити. Истински отговорната компания ще заложи фиксирана дата на преустановяване, след която нито една съставка в нейните продукти няма да бъде изпробвана върху животни, в нито едно звено от веригата за доставки.

Митове и истини за хляба

Хлябът е един от най-консумираните продукти у нас, но напоследък често се счита за нездравословна и водеща до затлъстяване храна. Дали това е така? Предлагаме ви 8 мита и истини за хляба.

1. От хляба се пълнее.

Хлябът предизвиква напълняване също колкото и други храни, съдържащи сложни въглехидрати, като ориз, спагети и т.н. Едно 50 гр. хлебче има енергийна стойност 120 kcal, докато 60 гр. ориз или паста - около 200 kcal. Въглехидратите, които са единствените хранителни вещества, съдържащи се в хляба, носят 4 kcal на 100 гр., също както протеините и половината от мазнините (8 гр.). Проблемът и напълняването при яденето на хляб идва от факта, че той се консумира в комбинация с висококалорични храни. Например: 1 хлебче 50 гр. (120 kcal) + 10 гр. масло (75 kcal), докато ядем основното си ястие = 195 kcal или 1 хлебче 50 гр. (120 kcal) + зехтина, използван за подправяне на салатата (около 65 kcal) = 185 kcal.

2. От препечения хляб не се пълнее, колкото от суровия.

Не е вярно. Широко разпространен мит е, че препечените филийки са по-диетични от суровия хляб. Оказва се обаче, че от препечения хляб се пълнее малко повече от пресния. Това не се дължи на съставките, а поради наличието на по-малко вода в препечения хляб, т.е. той е по-концентриран. Кората на хляба също съдържа повече калории, отколкото меката част, поради същата причина.

3. В хляба има прекалено много сол.

В хляба има сол, но в последните години производителите се опитват да намалят количеството му. Хлябът, който се предлага на нашия пазар, съдържа около 1 гр. готварска сол на 100 гр. продукт. Средно българинът яде по 285 гр. хляб на ден, т.е. приема 2,85 гр. сол с хляба. Хората, които трябва да спазват диета със силно ограничена консумация на сол, като например хората с бъбречни проблеми, трябва да се хранят с хляб без съдържание на сол. Здравите хора могат спокойно да се хранят с нормален хляб, съдържащ умерено количество сол.

4. Пълнозърнестият хляб съдържа повече фибри.

Вярно. Също така ечемичените и другите ръжени хлебчета обикновено имат по-голямо съдържание на фибри от белия хляб. Пълнозърнестият хляб може да се счита с високо съдържание на фибри, когато се съдържат поне 6 гр. на 100 гр. продукт. С един цял хляб се покриват 50% от препоръчаното количество фибри за ежедневно приемане.

5. Полуфабрикатните хлебчета са с по-лошо качество.

Не е задължително. На пазара могат да се намерят полуфабрикатни хлебчета с добро и с лошо качество. Също както е и при обикновения хляб. Проблемът е, че понякога се слагат в пликчетата прекалено топли. Парата, която изкарват, се кондензира в пликчето и размеква кората. За да направите хубав хляб е нужно да го изпечете добре и да го оставите да изстине напълно.

6. Хлябът за домашно приготвяне не е с добро качество.

Проблемът не е в качеството на хляба, а че фурните за приготвянето му в домашни условия не са способни да го изпекат добре. Фурните в хлебарниците обикновено използват и пара, която съпътства приготвянето. По този начин улесняват изпичането и се оформя кората на хляба. Поради тази причина хлябът, изпечен в домашни условия, изглежда да е добре приготвен, но за кратко време губи качествата и структурата си.

7. Можете да пригответе хляб с всякакво брашно.

Не е така. За да направите хляб се нуждаете от специален тип брашно, различно от брашното за паниране или за приготвяне на сладки, с което обикновено разполагаме вкъщи. Ако искате да изпечете хляб в домашни условия, може да използвате фурни за хляб за домашно приготвяне, като трябва да си набавите и брашно за хляб.

8. Ако сте на диета, трябва да ядете само пълнозърнест хляб.

Всъщност пълнозърнестият хляб съдържа същото количество калории, колкото и белия. Предимството на пълнозърнестия хляб е, че е богат на фибри, засища за по-дълго време и подпомага преработката на храната в организма.

Съвети при покупка на хляб

- Обърнете внимание на външния вид. Кората на хляба трябва да бъде добре оформена и изпечена равномерно. Не трябва да има опушени зони и големи мехури по повърхността й.

- Ароматът трябва да бъде приятен, на добре изпечен хляб, и леко кисел, заради маята.

- Меката част на хляба трябва да има плътност. Може да бъде по-гъста и тежка или по-лека, в зависимост от типа хляб. Големите мехурчета в меката му част и трохите са признаци за ниско качество.

- Вкусът на хляба трябва да бъде балансиран между сладко и солено. Това позволява комбинирането му с различни храни и подправки.

Как да избегнем консервантите

Внимавайте с храните на промоция

Да купуваме само храни, които не съдържат консерванти, може да се окаже голямо предизвикателство. Въпреки това, с малко желание и упоритост, може да го постигнем. На какво да обрънем внимание при пазаруване и приготвяне на храната?

1. Добре е да знаем защо храните съдържат консерванти и да преценим доколко са необходими. Месото и млечните продукти съдържат консерванти, за да ги предпазят от появата на вредни, болестотворни бактерии. При други храни консервантите служат само за удължаване на срока на годност или за подобряване на цвета.

2. Да научим имената на вредни консерванти и да ги премахнем от менюто си. Прочетете етикетите на всички храни, които сте закупили и когато е възможно, избягвайте следните консерванти: калиев нитрит, калиев нитрат, бутилиран хидроксианализол, бензоат, нитрити, сулфити и сорбати, бромати, карагенан, неестествени бои, глутамати, моно- и диглицериди.

3. По-добре храни, на които е изписано „консерванти“ на етикета, чийто производител е показал, че трябва да се внимава, отколкото етикет с твърдение от типа: „изцяло натурални“,

тъй като те въпреки това може да съдържат добавки.

4. Търсете храни, които използват естествени техники за консервиране - като тези с оцет, сол, захар, цитрусови киселина, и храни, които са мариновани, замразени или естествено опушени.

5. Пазарувайте в магазини с по-голямо разнообразие. Там е най-вероятно продуктите да са пресни и има избор от органични храни и такива без добавки. Обикновено продуктите, които са поставени на острови в магазините, са с по-ниско качество. Бъдете внимателни с тях. Най-евтиното също трябва да буди подозрение.

6. Купувайте местни продукти, отгледани от български земеделски производители или от пазарите на земеделските стопани в региона ви. Те е по-вероятно са без консерванти. Магазините за деликатеси и гурме също могат да предлагат разнообразие от храни без синтетични подобрители.

7. Измийте добре под течаща студена вода всички плодове и зеленчуци, за да се отървете максимално от бактерии, пестициди, хербициди и химически добавки. Някои храни бързо се развалят, ако са без консерванти, така че трябва да се съхраняват при препоръчаната температура, в добре затворени контейнери, за да се увеличи срокът им на годност.

8. Следобедна ви закуска да се състои от пресни плодове и зеленчуци, вместо от купени от магазина, предварително опаковани продукти.

Съвети

Първоначално започнете с избягването на храни с определени от вас една-две химически добавки и така постепенно отсявайте и повече, за да не е твърде трудно в началото. Посъветвайте се с диетолог или с онлайн групи, които са фокусирани в избягването на консервантите, за да ви дадат идеи за рецепти, места за пазаруване, ресторанти, препоръки в намирането на необходимата ви информация и др.

9. Превърнете любимите си рецепти в такива без консерванти. За целта заменете продуктите, които имат много химически добавки с пресни, непереработени храни. Попълнете килера си с продукти, които не са преработени – непереработено брашно, морска сол, нерафинирана захар. Използвайте нерафинирани подсладени храни като меласа и натурален пчелен мед, вместо изкуствени подсладители. Заместете купените от магазина подправки, които често съдържат много химически съставки, с ароматни, пресни или сушени билки.

10. Отгледайте собствени билки в саксии в закрити помещения или на открито в градина. Това е сигурен начин да знаете, че ядете чисти храни. Съществуват различни градинарски техники, които могат да ви позволят да опазите градината си от нежелани вредители и така да отгледате органично произведени храни.

Опасни консерванти

- E 214 – Етил р-хидроксibenзоат
- E 215 – Натриев етил р-хидроксibenзоат
- E 218 – Метил р-хидроксibenзоат
- E 219 – Натриев метил р-хидроксibenзоат
- E 220 – Серен диоксид
- E 235 – Нетамицин
- E 239 – Хексаметилен тетрамин
- E 250 – Натриев нитрит

SMS известие от банката

Как да контролираме кредитните си карти и банковите сметки по всяко време?

Много банки предлагат услугата „SMS известие“, като при едни тя е безплатна, а други искат да заплатите такса за първоначална регистрация и активация, а след това всеки SMS се заплаща. Основно предимство на SMS услугата е удобството. Може да получавате информация за всички движения по вашите сметки, както и да определите лимити на сумите, над които да получавате SMS известия. За повечето банки услугата е достъпна 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата – можете да бъдете информирани, независимо от работното време на банката. SMS известието е добър защитен елемент за всички потребители, активно използващи банковите си карти. Чрез него по всяко време можете да контролирате сметките си и бързо да разберете, ако някой тегли пари от тях.

Чрез услугата банките дават възможност за получаване на SMS след извършване на следните транзакции:

- вноска/теглени от разплащателна сметка, кредитна, дебитна и спестовна карта;
- получен/нареден касов или безналичен превод от разплащателна сметка;
- теглене от банкомат;
- плащане от банкомат на сметки;
- плащане по интернет;
- теглене/вноска по срочен депозит;
- изплащане на лихва по срочен депозит;
- погасяване на лихва по кредитна карта.
- падеж на депозит (три дни предвартелно);
- известие в деня на преоткриване на депозит (при депозит с опция за автоматично подновяване);
- предстоящо изтичане на овърдрафт (30 дни преди края на договора);
- излизане в просрочие на погасителна вноска по кредит/кредитна карта (за кредитна карта - само SMS) – уведомление ден след настъпването.

„Активни потребители“ проучи за Вас таксите за използване на SMS услугата:

Банка	Такса за SMS запитване	Такса за SMS известие	
		Регистрация	За всеки SMS
1) Емпорики Банк – България ЕАД	-	-	-
2) Алианс Банк България АД	-	Без такса	0,12 лв
3) Първа инвестиционна банка АД	0,60 лв ²	2 лв	0,10 лв / без такса ¹
4) Алфа банка - клон България	-	-	-
5) Юробанк И Еф Джи България АД	-	Без такса	0,12 лв / без такса ¹
6) Обединена българска банка АД	-	Без такса	-
7) "Райфайзенбанк (България)" ЕАД	-	2,40 лв	0,12 лв / без такса ²
8) "Стопанска и инвестиционна банка" АД (СИБАНК)	-	Без такса	0,20 лв
9) "УниКредит Булбанк" АД	-	5 лв	0,15 лв
10) "Банка ДСК" ЕАД	-	Без такса	0,15 лв
11) "Сосиете Женерал Експресбанк" АД	Съгласно тарифата на мобилния оператор	Без такса ³	0,15 лв
12) "ПроКредит Банк (България)" АД	-	5 лв	0,18 лв ²
13) ТБ "МКБ Юнионбанк" АД	-	Без такса	0,20 лв / без такса ¹
14) Общинска банка АД, гр. София	-	Без такса	0,18 лв
15) "Централна кооперативна банка" АД	-	2 лв	0,20 лв
16) „Банка Пиреос България“ АД	-	2 лв	Съгласно тарифата на оператора на услугата
17) „Търговска банка Д“ АД	Съгласно тарифата на мобилния оператор	5 лв	0,20 лв
18) "Интернешънъл Асет Банк" АД	-	-	Съгласно тарифата на оператора на услугата
21) "Токуда" АД	-	Без такса	-
22) ТБ "Инвестбанк" АД	-	5 лв	0,18 лв

¹* - Без такса при допълнителни известия, иницирани от Банката, съдържащи информация за кредитни задължения, нови банкови продукти и други.

²* - SMS запитване е достъпно само от територията на България, за абонати на М-Тел и Глобул.

³* - Има месечна такса за обслужване 0,99 лв.

Рискови инвестиции

Европейската комисия провери какво е качеството на финансовите консултации за инвестиционни продукти на дребно в Европа

Европейската комисия публикува потребителско проучване на съветите, които се дават в областта на финансовите услуги на дребно. То е направено по метода „таен клиент“. Изследването се съсредоточава върху консултации за инвестиционни продукти на дребно. Като отправна точка за оценка на качеството и надеждността на финансовите консултации на потребителите е използвано действащото европейско законодателство (Директивата за пазара на финансови инструменти, разпоредбите на Директива 2004/39/ЕО и Директива 2006/73/ЕО)

Проведени са над 1200 финансови консултации в 27-те държави-членки. На тайните клиенти е поставена задача да съберат данни за качеството и резултатите на инвестиционни консултации чрез разговор лице в лице с доставчиците на услугата (т.е. банки и независими финансови консултанти). Основните заключения от проучването са следните:

- Консултантите често са в състояние да събират само основна информация за съответния профил на купувачите. Когато стане дума за по-задълбочена информация, усилия липсват.
- Макар да изглежда, че консултантите профилират купувачите според апетита им към риска, самият профилиращ процес изглежда слаб в значителен брой случаи.
- Налице е тенденция повечето консултанти да подценяват образователния ценз и познанията на купувачите.
- Консултантите сякаш са по-заинтересовани от сумата, която купувачът иска да инвестира, а не от неговата реална способност да финансира подобни инвестиции.
- Информацията, която се предоставя за риска на съответния инвестиционен продукт, не е изчерпателна, а понякога е и подвеждаща.
- Като цяло консултантите открито дават информация, свързана с предстоящите вноски и такси по инвестицията.

В определени случаи обаче има ограничения за разкриване на информация и не е ясно дали всички инвестиционни разходи (например годишни такси за управление на фондове), се съобщават коректно.

- Единици са консултантите, които повдигат въпроса за евентуален конфликт на интереси.
- Около 43% от продуктите, които консултантите са препоръчали на тайните си клиенти, може да се определят като "подходящи", а останалите 57% са оценени като "неподходящи".
- Страните с особено висока честота на "неподходящи препоръки за продукт" са сред държавите с по-развита финансова индустрия. Примери: Дания (68%), Финландия (56%), Холандия (52%), Швеция (58%), Великобритания (55%).
- Независимите финансови консултанти са склонни да предлагат по-рискови инвестиции в сравнение с банките.

Цялото проучване на Европейската комисия можете да намерите на:

http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/investment_advice_study_en.pdf

Дебитни и кредитни карти

Как да се предпазим от злоупотреби

Проверявайки банковото си извлечение по кредитната карта откривате, че не сте извършили някои от посочените транзакции. Какво можете да направите в тази ситуация? Сайтът за потребителско обучение Долчета – www.dolceta.eu - ви дава няколко съвета.

Примери за неправомерни транзакции с карти

- Разбирате, че една и съща транзакция е записана два пъти като плащане. Доставчикът на стоката или услугата, или банката може да са допуснали грешка и да са извършили плащането два пъти. Ако попаднете в такава ситуация, веднага се свържете с тях и представете разписката от транзакцията.
- Разбирате, че някой извършва плащания от ваше име, но картата е все още у вас. Най-вероятно сте жертва на

измама, при която оригиналните данни от магнитната лента на картата са копирани върху друга по електронен начин. Свържете се по най-бързия начин с банката издател на картата и обяснете ситуацията.

Основни предпазни мерки

- Трябва да сте сигурни, че всичките ви банкови данни са в безопасност по всяко време. Следвайки няколко прости правила, може да си спестите големи неприятности.
- Научете наизуст PIN кода си и внимавайте кой ви наблюдава, докато го въвеждате. Крийте ръката си, докато набирате ПИН-кода. Понякога измамниците монтират камери около банкомата, които записват какво въвеждате.
- Дръжте картата си на безопасно място и периодично проверявайте дали е там. Никога не оставяйте карти-

те си на работното място или в колата. Не ги съхранявайте близо до метални предмети (ключове, монети и т.н.), тъй като могат да повредят магнитната лента.

- Запишете си телефоните, на които трябва да се обадите при изгубена или открадната карта.
- Пазете всички разписки от транзакциите, докато не ги сравните с банковото си състояние или това по кредитната си карта. Оспорвайте всяка транзакция, която не си спомняте да сте правили или с която не сте съгласни.

Как да изберем здравноосигурителен фонд?

Вижте кои дружества предлагат индивидуални и семейни осигурителни договори

Следващата важна стъпка е да проучим избрания осигурителен фонд: дали предоставя достъпна и пълна информация за предлаганите услуги; общи условия и изключения от тях; цени на осигурителните премии и лимити към тях; какъв е процентът на самоучастие при разходи за медикаменти и помощни средства; в какви срокове възстановява направените от вас разходи; какви са начините за плащане на осигурителната премия (еднократно или на вноски); с кои лечебни заведения има сключени договори; има ли добри условия за контакт с пациента, като например денонощен call- център; има ли електронна система, където можете сами да проверявате статуса си и т.н. Отговорът на част от тези въпроси можете да намерите в таблиците:

Фонд	Денонощен call-център	Електронна с-ма за проверка на статуса в интернет	Срок за възстановяване на разходи от фонда	Информация на Интернет страницата на фонда			Начин на плащане на осиг. премия	
				Пълно описание на мед.услуги	Цени на осигурителни премии и лимити	Общи условия	Еднократно	На вноски (брой)
ЗОК "България Здраве" АД	-	+	10 дни	*	-	+	+	
"Дженерали Закрила Здравно Осигуряване" АД	+	+	30 дни	+	+	+	+	2,3,4
"ЗОФ Медико-21" АД		-	30 дни	+	-		+	2,4,12
ЗОФ "ДаллБогг: Живот и Здраве" ЕАД	+	+	10 дни	+	-	+	+	2
"Евроинс-Здравноосигуряване" ЕАД	+	+	30 дни	+	+	+	+	2,4,12
"ДЗИ-Здравноосигуряване" АД	-	-	15 дни	+	-	+	+	+
ЗОК "Надежда" АД	+	-		*	-	-		
"Токуда здравноосигурителен фонд" АД	+	-	15 дни	+	-	-	+	до 12
"Здравноосигурителна каса Фи Хелт" АД*	-	-	30 дни	+	-	+	+	
ЗОД "Булстрад Здраве" АД	-	+	30 дни	+	-	+	+	
"Юнайтед Здравноосигуряване" ЕАД	+	+	30 дни	+	само лимити	-	+	2
ЗОД "Планета" АД	-	+		*	-	-	+	+
ЗОФ "Вайс Медика" АД	+	+	20 дни	+	-	+	+	+
"Здравноосигурителен институт" АД	+	+	15 дни	+	+	-	+	12
"ЗОФ Европа" АД	+	+	15 дни	+	само лимити	-	+	+

* Има обща информация за здравните пакети без детайлизиране на медицинските услуги към тях.

За да улесним потребителите в търсенето на подходящ фонд за доброволно здравно осигуряване, публикуваме кратка информация за всички фондове, които предлагат индивидуални и семейни осигурителни договори. Ще започ-

нем със здравноосигурителните дружества, които ни предоставиха официална и пълна информация (здравни пакети, цени, условия за ползване). Представените цени се отнасят за лица с нормален здравноосигурителен риск и могат да

бъдат актуализирани. Подробно описание за дейността на фондовете, общи условия, документи и други събрани данни можете да намерите на уеб-страницата на БНА-Активни потребители: www.aktivnipotrebiteli.bg

"Евроинс-Здравноосигуряване" ЕАД

Оферта за индивидуално и семейно допълнително здравно осигуряване по пакети, обеми, осигурителни премии и покрития:

Здравноосигурителен Пакет	Обем	Лимит	Осигурителна премия	Възможност за разсрочено плащане
*Пакет ОСНОВЕН	*ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ	Без лимит	120, 00 лв.	2 вноски - по 60 лв. 4 вноски - по 30 лв. 12 вноски - по 10 лв.
*Пакет БАЗОВ	*ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ *БОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ	Без лимит Без лимит	180, 00 лв.	2 вноски - по 90 лв. 4 вноски - по 45 лв. 12 вноски - по 15 лв.
*Пакет БАЗОВ+	*ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ *БОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ *РАЗХОДИ ЗА ЛЕКАРСТВА И КОНСУМАТИВИ	Без лимит Без лимит Лимит до 100 лв.	240, 00 лв.	2 вноски - по 120 лв. 4 вноски - по 60 лв. 12 вноски - по 20 лв.
*Пакет LUX	*ПРОФИЛАКТИКА *ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ *БОЛНИЧНА ПОМОЩ *БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ* *ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛУГИ	Без лимит Без лимит Без лимит Без лимит (*период на изчакване 110 дни) Без лимит	600, 00 лв.	2 вноски - по 300 лв. 4 вноски - по 150 лв. 12 вноски - по 50 лв.
*Пакет LUX+	*ПРОФИЛАКТИКА *ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ *БОЛНИЧНА ПОМОЩ *БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ * *ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛУГИ *РАЗХОДИ ЗА ЛЕКАРСТВА И КОНСУМАТИВИ	Без лимит Без лимит Без лимит Без лимит (*период на изчакване 110 дни) Без лимит Лимит до 600 лв.	1 200 лв.	2 вноски - по 600 лв. 4 вноски - по 300 лв. 12 вноски - по 100 лв.

* Осигуреното лице ползва осигуровката, независимо от това дали е клиент на НЗОК.
24-часово съдействие на телефон 0700 14 555; <http://www.euroins-zo.bg/>

ЗОФ "ДаллБогг: Живот и Здраве" ЕАД

Медицинските услуги се предлагат при следните опции:

Опция	Включва	Лимит (в лв.)	Осигурителна премия (в лв.)
Ограничена	1. Подобряване на здравния статус и предпазване от заболяване 2. Извънболнична медицинска помощ 3. Болнична медицинска помощ	1150.00	178.80
Базисна	1. Подобряване на здравния статус и предпазване от заболяване 2. Извънболнична медицинска помощ 3. Болнична медицинска помощ 4. Възстановяване на разходи за лекарства, медикаменти и консумативи по лекарско предписание до 90 лв. 5. Рехабилитация и здравни грижи.	1550.00	315.60
Стандартна	1. Подобряване на здравния статус и предпазване от заболяване 2. Извънболнична медицинска помощ 3. Болнична медицинска помощ 4. Възстановяване на разходи за лекарства, медикаменти и консумативи по лекарско предписание до 155 лв. 5. Рехабилитация и здравни грижи	2200.00	441.60
Пълна	1. Подобряване на здравния статус и предпазване от заболяване 2. Извънболнична медицинска помощ 3. Болнична медицинска помощ 4. Възстановяване на разходи за лекарства, медикаменти и консумативи по лекарско предписание до 300 лв. 5. Рехабилитация и здравни грижи	10700.00	2378.40

*Денонощен Call-център: 0700 16 406; <http://www.dallbogg.com>

ЗОД „Булстрад Здраве“ АД
Индивидуални и семейни договори:

Опция	Лимит	Годишна премия	Самоучастие
Базова			
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване - Профилактика	Веднъж годишно	59 лв.	
Извънболнична медицинска помощ	500 лв.	199 лв.	
Болнична медицинска помощ	5 000 лв.	114 лв.	
Услуги, свързани с битови и др.	Съгласно приложение	46 лв.	
Комплексна здравна грижа	5 500 лв.	229 лв.	
Възстановяване на разходи	100 лв.	49 лв.	40 %
Стандартна			
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване - Профилактика	Веднъж годишно	97 лв.	
Извънболнична медицинска помощ	1 000 лв.	269 лв.	
Болнична медицинска помощ	10 000 лв.	149 лв.	
Услуги, свързани с битови и др.	Съгласно приложение	59 лв.	
Комплексна здравна грижа	11 000 лв.	299 лв.	
Възстановяване на разходи	150 лв.	59 лв.	40 %
Луксозна			
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване - Профилактика	Веднъж годишно	220 лв.	
Извънболнична медицинска помощ	2 000 лв.	358 лв.	
Болнична медицинска помощ	20 000 лв.	199 лв.	
Услуги, свързани с битови и др.	Съгласно приложение	79 лв.	
Комплексна здравна грижа	22 000 лв.	399 лв.	
Възстановяване на разходи	300 лв.	99 лв.	40 %

**Отстъпки при сключване на семейна здравна осигуровка: За 2-ма осигурени членове на семейството – 5 % отстъпка от премията; За 3-ма осигурени членове на семейството – 10 % отстъпка от премията; За 4-ма и повече членове на семейството – 15 % отстъпка от премията.*

<http://www.bulstradhealth.bg/>

За проведеното изследване:

Период на проучването:

Декември 2010 - февруари 2011

Събиране на информация:

От 20 здравноосигурителни фонда, 5 работят само с корпоративни клиенти, 4 отговори на нашата анкета (ЗОФ „Медико-21“ АД, „Евроинс Здравно Осигуряване“ ЕАД, ЗОФ „ДаллБогг: живот и здраве“ ЕАД, „Здравноосигурителен институт“ АД), 4 изпратиха допълнително официална информация (ЗОД „Булстрад Здраве“ АД, „Дженерали Закрила Здравно Осигуряване“ АД, ЗОК „Здраве“ АД, ЗОД „Планета“), 1 фонд

отказа да се публикува информация за него (ЗОК „ЦКБ“ ЕАД), а за останалите 7 събрахме данни по метода „таен клиент“ и от уеб-страниците на съответните фондове. Основен проблем се оказва получаването на информация за финансовата страна на предлаганите продукти (осигурителни премии и лимити на покритие) като част от фондовете се позовават на факта, че този тип услуги изискват индивидуален подход на договаряне. В същото време цените за един и същ продукт (за хора с нормален здравноосигурителен риск), е много важен показател при избора на потребителя. Именно затова се постаряхме да съберем информация за трите основни параметри: услуги, условия, цени.

Нашият съвет

Имайте предвид, че дори и да си направите застраховка в някой от здравноосигурителните фондове, представени чрез проучването, това не отменя задължението ви по Закон да си плащате вноските за задължително здравно осигуряване.

Антивирусен софтуер

Тест на 20 вида програми, които имат за цел да защитят компютъра ви от атаки

Антивирусен софтуер е сборно наименование на всички видове приложения, предназначени за предпазване от компютърни вируси и други злонамерени програми. Тези програми са познати още и под името malware. Те може да са троянски коне, червеи и вируси. Предназначението на антивирусния софтуер е да предпазва вашия компютър, като постоянно следи за възможни заплахи. Всяка антивирусна програма притежава различни начини и алгоритми за сканиране на файловете, но практически е невъзможно една антивирусна програма да открие всички вируси, които заразяват даден компютър. Затова всяка програма е уникална и притежава различни възможности за защита. В този брой на списание „Активни потребители“ ще ви запознаем със специфичните особености и термини, както и с резултатите от теста на 20 програми за защита на персоналния ви компютър, който проведехме.

Какви са тенденциите

Поради непрекъснато увеличаващия се брой на интернет измамите и разпространението на вируси и други злонамерени програми, поставянето на софтуер за сигурност на компютъра се превърна в голяма необходимост. Забелязва се, че напоследък по-малките компании, разработващи такъв софтуер, предпочитат да се сливат и да обединяват своите разработки в големи пакети за антивирусна защита.

Как да изберем добра антивирусна програма?

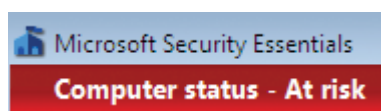
Нашите съвети:

1. Проверете дали антивирусната програма е съвместима с операционната система, на която възнамерявате да я инсталирате. Внимавайте! Някои продукти все

още не са съвместими с по-нови операционни системи като Windows 7 например. Инсталирането на такъв продукт, разработен за по-стара версия на операционната система, може да доведе до заразяване с вируси, както и до неефективност на самия компютър.

2. Съветваме ви, ако имате време, да потърсите информация колко бързо компанията – разработчик на продукта е реагирала на докладван от потребителите проблем или нов вирус. Повечето производители имат форуми или самата програма си има отделен модул за докладване, чрез който да комуникирате директно с производителя.

3. Добре е да потърсите информация доколко програмата се справя с почистването и възстановяването на системата при заразяване с упорити вредни програми (някои продукти не могат да възстановят системата, ако е била поразена от червеи, а други могат).

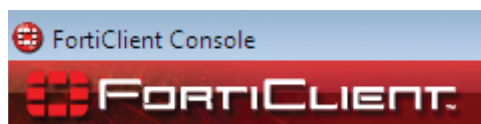
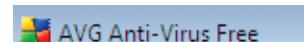
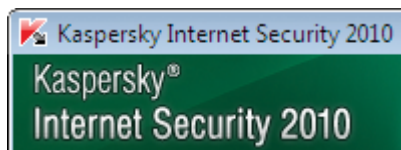
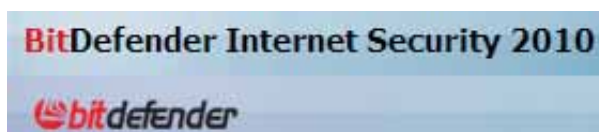
Марка	Продукт	Версия	Anti-malware функция	Anti-spyware функция	Firewall функция	Anti-scam функция	Колко дълго продължава инсталацията?	Може ли софтуерът да се инсталира без нужда от рестартиране?	Колко ръчни стъпки има по време на инсталацията?	Сканира ли се системата преди инсталацията?	Преминаване на инсталацията	Успешно инсталиране
Symantec	Horton Internet Security 2010	AV version : 17.0.0.136	Да	Да	Да	Да	4,9	Да	4,2	Не	3,8	2,7
Bitdefender	Internet Security 2010	AV version : 13.0.16.313	Да	Да	Да	Да	1,0	Не	2,5	Не	4,0	4,4
Avira	AntiVir Personal Free antivirus	AV version : 9.0.0.410	Да	Да	Не	Не	3,2	Да	1,3	Не	3,8	0,5
Kaspersky	Internet Security 2010	AV version : 9.0.0.736	Да	Да	Да	Да	2,9	Да	2,5	Не	3,4	2,7
Gdata	Internet Security 2010	AV version : 20.1.2.6	Да	Да	Да	Да	3,2	Не	1,7	Не	3,5	2,7
ESET	Smart Security 4	AV version : 4.0.467.0	Да	Да	Да	Да	4,1	Да	2,9	Не	3,7	2,7
F-secure	Internet Security 2010	AV version : 10.00 build 246	Да	Да	Да	Да	3,0	Не	3,1	Не	3,2	3,8
Microsoft	Windows Security Essentials	AV version : 1.0.1611.0	Да	Да	Не	Не	2,5	Да	3,5	Не	4,6	0,5
Trend micro	Internet Security 2010	AV version : 17.50.1366.0000	Да	Да	Да	Да	3,9	Да	3,3	Не	3,6	3,2
AVG TechHologies	Internet Security 9.0	AV version : 9.0.697	Да	Да	Да	Да	3,8	Не	2,5	Не	3,9	3,2
AVG TechHologies	Anti-Virus Free Edition 9.0	AV version : 9.0.698	Да	Да	Не	Не	3,6	Да	3,3	Не	4,2	0,5
Checkpoint	ZoneAlarm Extreme Security 2010	AV version : 9.1.008.000	Да	Да	Да	Да	1,9	Не	3,1	Не	3,5	2,7
Alwil Software	Avast! 4.8 Home Edition	AV version : 4.8.1356	Да	Да	Не	Не	2,0	Не	2,3	Не	3,7	0,5
McAfee	Internet Security 2010	AV version : 9.15.135	Да	Да	Да	Да	3,5	Да	4,2	Да	3,9	2,7
Comodo	Internet Security Free version	AV version : 3.12.111745.560	Да	Да	Да	Не	4,1	Не	1,7	Не	1,4	0,5
Panda	Internet Security 2010	AV version : 15.01.00	Да	Да	Да	Да	4,0	Не	2,5	Да	3,1	3,8
Herman	Security Suite 2010	AV version : 7.10	Да	Да	Да	Да	3,0	Не	1,5	Не	2,9	4,4
Fortinet	FortiClient Endpoint Security Suite Standard Edition	AV version : 4.1.0.124	Да	Да	Да	Не	1,4	Да	2,1	Не	3,2	1,9
Microsoft	Windows Vista SP2 Home Edition built-in Firewall	Defender Version : 1.1.1600.0			Да				5,5		5,5	
Microsoft	Windows 7 Home Edition built-in Firewall	Defender Version : 6.1.7600.16385			Да				5,5		5,5	

Легенда на оценките в теста

Оценките по отделните показатели са по скалата:
1 (най-ниска оценка) до 6 (най-висока оценка)

ОБЩАТА ОЦЕНКА (рейтинг) на продукта е от 0 – 100 точки:

> 61 - Много добра
51-60 - Добра
41-50 - Задоволителна
< 40 - Минимална

Промяна на самата инсталация / ълдейти	Деинсталация	Общо инсталация и деинсталация	Windows 7 съвместимост	Стартиране на програмата	Навигиране в менюто на програмата	Помощна функция	Firewall функция (Защитна стена)	Antivirus / antispyware функция	Леснота на работа с програмата	Стартиране	Сканиране	Ресурси на програмата	Основни настройки	Тест на сканиране OFFLINE	Тест на сканиране ONLINE	Улавяне на нови вируси	Ефективност на интернет защита в реално време	Malware защита в реално време	Тестване за улавяне на истински или фалшиви вируси	Засичане на различни варианти на един и същ вирус	Общо представяне при Antimalware защита	Представяне при защита на Защитната стена (Firewall)	Използване на ресурсите на програмата	Общ краен резултат в точки (0-100)
4,1	5,0	3,7	Да	4,1	5,2	4,6	4,9	4,5	4,8	1,6	5,6	3,8	6,0	4,5	4,5	1,4	4,1	4,3	4,6	4,1	4,2	4,2	3,9	76
3,4	5,3	4,3	Да	4,8	5,7	3,6	4,2	5,4	4,7	1,0	4,2	3,9	5,5	4,1	4,1	2,6	2,3	4,6	6,0	4,5	4,0	4,7	3,4	76
4,5	4,7	3,0	Да	4,7	5,4	4,2	0,5	3,6	4,4	3,0	5,5	4,4	6,0	4,2	4,2	3,2	2,1	6,0	4,0	4,7	4,0		4,5	74
5,4	5,5	3,9	Да	4,0	3,3	3,7	5,1	5,4	4,4	2,2	5,3	4,0	4,3	3,4	3,4	3,1	3,1	5,6	6,0	4,1	4,0	4,3	4,0	73
5,4	4,8	3,7	Да	4,1	5,4	4,7	5,1	4,1	4,8	4,8	4,8	3,0	3,5	4,8	4,8	2,6	2,5	4,1	3,7	5,5	4,1	3,1	3,9	69
4,1	5,4	3,8	Да	4,2	5,1	4,7	3,9	4,3	4,5	1,9	4,8	3,7	3,5	3,4	3,4	2,4	1,8	3,3	4,6	4,4	3,3	4,3	3,7	66
4,0	4,3	3,7	Да	4,5	4,9	4,1	5,2	3,8	4,5	4,6	2,4	2,7	4,3	4,2	4,2	2,4	2,4	4,7	4,4	4,5	3,9	3,4	3,0	66
4,0	4,7	3,2	Да	4,5	5,6	4,0	0,5	2,7	4,0	1,5	4,3	3,6	3,5	3,3	3,3	2,2	3,0	4,3	6,0	4,4	3,8		3,4	65
4,9	1,0	3,0	Да	4,3	5,2	4,5	4,7	3,6	4,4	1,2	4,9	3,1	3,3	3,8	3,8	1,6	5,2	4,4	4,0	2,3	3,9	2,9	3,3	62
5,2	4,5	3,9	Да	4,0	5,0	4,4	4,1	3,6	4,2	1,0	3,6	4,4	4,3	3,3	3,3	1,6	3,0	4,5	3,9	3,7	3,5	3,1	3,5	62
4,5	4,6	3,1	Да	4,1	4,8	4,4	0,5	3,6	4,2	1,0	3,6	4,5	6,0	3,3	3,3	1,6	1,2	4,9	3,9	3,5	3,1		3,5	60
3,4	4,7	3,5	Да	3,8	3,7	3,4	4,1	4,6	4,0	1,0	4,8	2,5	3,8	3,3	3,3	2,8	2,6	5,2	3,6	3,7	3,5	3,3	2,9	60
4,7	4,8	3,0	Да	4,3	2,2	2,5	0,5	3,1	2,7	1,5	4,2	4,5	3,5	3,9	3,9	1,4	1,6	4,5	3,9	3,9	3,4		3,8	57
4,1	4,5	3,7	Да	4,6	5,1	2,7	5,3	4,0	4,3	1,0	4,7	3,2	3,5	3,8	3,8	1,6	2,4	3,1	3,9	4,0	3,3	2,4	3,2	56
4,5	4,8	2,2	Да	4,2	3,3	3,5	2,7	4,2	3,5	1,2	6,0	4,1	3,5	3,6	3,6	1,2	2,4	4,2	3,0	1,5	3,0	4,4	4,1	49
4,0	1,3	3,1	Да	4,0	5,6	3,8	4,4	3,9	4,3	1,0	5,6	4,3	3,8	1,7	4,2	1,0	2,5	3,1	5,0	2,3	2,9	4,0	4,0	49
5,4	4,7	4,1	Да	3,9	5,6	1,9	2,5	3,4	3,3	1,0	3,8	4,3	3,5	2,8	2,8	1,8	2,1	1,8	3,9	3,6	2,7	3,1	3,5	44
4,5	4,8	3,2	Да	3,7	2,5	3,6	3,1	3,0	3,1	1,0	5,9	4,2	5,8	1,7	1,7	1,2	3,0	2,1	4,6	1,7	2,3	3,4	4,1	35
		5,5		3,8	3,7	4,1	4,7	0,5	4,2	0,5	0,5	0,5	3,5	1,4	1,4	1,2	1,2	0,5	0,5	0,5	1,3	2,9	0,5	0
		5,5		3,2	5,6	4,7	4,8	0,5	4,9	0,5	0,5	0,5	3,5	1,4	1,4	1,2	1,2	0,5	0,5	0,5	1,3	3,2	0,5	0

продължение от стр. 13

4. Поискайте документ за оторизация или представителност на продавача. Особено в България това е най-малкото, което трябва да направите. Така ще се предпазите от пирати на софтуер, които се представят за добросъвестни търговци.

5. Важно е да знаете, че е напълно достатъчно да имате само една предпазваща програма. Тя няма нужда от други „анти“ програми в нейна помощ.

Интересно е, че много добри показатели в нашия тест показва програмата AntiVir Personal Free antivirus – безплатна антивирусна програма за персонално ползване. Това е показателно за факта, че невинаги платените и най-скъпи продукти са и най-добри, качествени и функционални.

Типове полезен предпазващ софтуер

1. Безплатни програми за кодиране на данни. Всеки има пароли за уеб сайтове, номера на кредитни и дебитни карти, важни документи, домашни видеоклипове, снимки и др. Те могат да бъдат защитени с помощта на специален кодиращ софтуер.

2. Безплатни антивирусни програми. Тъй като броят на финансовите операции по интернет расте непрекъснато, през последните години се забелязва тенденция на увеличаване на броя на вирусите, които се пишат с цел кражба на лични данни. Наличието на антивирусен софтуер на всеки компютър стана задължително, но за жалост и това не се оказва достатъчно. За да бъде предпазен един компютър наистина добре от интернет атаки, той трябва да притежава и защитна стена (Firewall).

3. Скенери и почистващи инструменти за malware. Заради непрекъснато увеличаващия се брой компютърни вируси и друг зловреден софтуер (malware), задължително трябва да имате антивирусен софтуер на компютъра си.

4. Антивирусни скенери и други разширения за уеб браузъри. В стремежа си да помогнат на потребителите в борбата с непрекъснато нарастващия брой на компютърните вируси, антивирусните компа-

нии създадоха набор от услуги, чрез които може да бъде извършено пълно или частично онлайн сканиране на целия компютър или само на определени файлове.

5. Софтуер за откриване на троянски коне. В днешно време се създават все повече троянските коне, защото са подходящи за кражба на лични данни.

6. Безплатни защитни стени. Инсталират на компютъра ви допълнителен софтуер за филтриране на интернет трафика.

Видове зловредните програми в мрежата

Какво е Spyware?

Spyware е софтуер, който се инсталира самостоятелно на даден компютър, без знанието на потребителя и събира лична информация за него (посещавани уеб сайтове, пароли за достъп, писма и други електронни документи), която впоследствие изпраща до своя създател. Имайте предвид, че най-често Spyware се разпространява с безплатен софтуер, който е създаден от неизвестен софтуерен разработчик.

Какво е Adware?

Adware е софтуер, който показва рекламни съобщения, докато сърфирате в Интернет (например т.н. „pop ups“ – изскачащи прозорци с рекламно съдържание). Много често този софтуер се инсталира на компютъра без знанието на потребителя и го затрупва с реклами. Adware е нежелан, изключително досаден и е добре да бъде изтрит. Имайте предвид обаче, че някои безплатни програми не могат да работят, ако деактивирате рекламния софтуер.

Какво е Phishing?

Фишинг или т.нар. риболов е една от най-разпространените форми за измама в интернет. При него измамници разпращат електронна поща или създават отделен сайт, чрез който се опитват да убедят потребителя да даде важна лична или финансова информация. Тези данни, например потребителски имена, пароли и номера на

кредитни карти, после се използват от измамниците, за да се получат пари или услуги от името на пострадалия.

Какво е Pharming?

При фарминга също се използват фалшиви уеб сайтове, но не се изпращат писма. Вместо това се прави т.н. атака „DNS poisoning“, тоест - промяна („отравяне“) на „host“ файла в компютъра на жертвата. Така трафикът на потребителя автоматично се пренасочва от определен уеб сайт към друг, който е негово пълно копие, но за жалост има за цел кражба на лична информация. Например – пишете в браузъра адреса на своята банка, отваря ви се сайт, който изцяло прилича на истинския, но е измамнически, а когато попълните личните си данни в него, измамниците получават необходимата им информация.

Какво е Spam?

Терминът Spam (спам) произлиза от името на консерва със свинско месо (Spam), произвеждана в САЩ. Тя е била изключително евтина и се е харчела много след Втората световна война. Силната ѝ реклама в миналото се превърнала в нарицателно за агресивно рекламиране на даден вид продукт. В днешно време обаче спам означава използването на интернет за масово изпращане на нежелани от потребителите рекламни съобщения.

НАШИЯТ СЪВЕТ

За ползване в домашни условия най-добрият избор е продуктът на AVIRA - AntiVir Personal Free antivirus. Въпреки че е напълно безплатен, той постига висока степен на защита съизмерима с тази на платените продукти.

Как тествахме?

В теста на Международната организация за потребителски проучвания и тестове (ICRT) са включени 20 вида антивирусен софтуер.

Закупуване на тестовите модели:
2010

Проучване на цените: Януари 2011

Тествани са следните показатели:

Технически характеристики

Инсталация и деинсталация

Съвместимост с Windows 7

Стартиране на програмата, навигиране в менютата – времето за стартиране и леснотата при работа с менютата на програмата.

Ресурси на програмата – тестване на всички

функции на програмата, вкл. стартирането и сканирането на отделните компоненти.

Основни настройки

Работа с ресурси на програмата – тестване на работата както в ONLINE, така и в OFFLINE режим. Улавяне на различни версии на вирусите, malware и интернет защита в реално време.

След като темата за качеството на българското кисело мляко беше във фокуса на обществения дебат в продължение на няколко години, през 2010 беше приет нов стандарт за българско кисело мляко (БДС 12:2010). Той замени остарелия БДС стандарт от 80-те години на миналия век. Трябва да отбележим, че прилагането на новия стандарт е доброволно. Фирмите могат да произвеждат кисело мляко както по стандарта, така и по собствени рецепти и технологии. Независимо дали отговарят на БДС или не, наличието му задава ясни минимални критерии за качество и предоставя добра възможност за по-лесно разграничаване на продуктите.

Пет години след като осъществихме първия сравнителен тест на кисели млека в България, решихме да проверим доколко качеството на пазара се е подобрило след въвеждането на БДС стандарта. За целта колектив от УНСС - София и АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ по проект на тема „Устойчиво потребление в България – промяна на моделите“ изследва 16 марки краве кисело мляко по основните показатели, които са заложили в българските нормативни документи за регламенти-

ране на качеството. Действащият вече стандарт ни дава добра възможност за съпоставка на продуктите с неговите изисквания. Въз основа на получените резултати може да се даде оценка на хранителните качества на изследваните търговски марки кисело мляко.

Основните показатели, залегнали в БДС 12:2010, са водно съдържание, сухо вещество, масленост, киселинност, съдържанието на млечен белтък, на нишесте и на типичните млечнокисели бактерии. Извън изискванията на БДС изследвахме и мастнокиселинния и мастнокиселинния състав на млечната мазнина - съдържание на наситени и ненаситени мастни киселини, за да отговорим на въпроса влага ли се палмово масло или други немлечни мазнини в продуктите. Важна роля в теста заема и проведеното сензорно изпитване,

осъществено от експерти в областта на млекопреработването. Резултатите от изпитванията са представени в таблицата, където те са подредени по цена в низходящ ред. При този тест решихме да не правим класация на продуктите, тъй като личните вкусови предпочитания играят много съществена роля за

избора на кисели млека и е трудно да се направи обективна класация. Нека всеки сам прецени кой продукт съответства неговите нужди и вкус.

Водно съдържание

Изследването за водното съдържание ни показва процента сухо вещество, което по стандарт трябва да е не по-малко от 11,8%. Колкото водното съдържание е по-високо, толкова сухото вещество е в по-малко количество и хранителната стойност на продукта се занижава. Съдържанието на вода в изследваните кисели млека варира от 86,7% (при „Боженци“) до 89,4% (при „Маркели“) и съответно сухото вещество е от 10,6% (при „Маркели“) до 13,3% (при „Боженци“). Повисоко от минимално установеното в БДС съдържание на сухо вещество е установено при „Табу“ (12,1%), „Елена“ (12,2%), „Бор чвор“ (12,4%) и „Боженци“ (13,3%).

Хранителна стойност

Показателите, характеризиращи калоричността и хранителната стойност на млечните продукти, са съдържанието на мазнини и белтъци. Маслеността на киселите млека варира в много малки

продължава на стр. 19

Сравнителен тест на кисело мляко				Резултати от изпитванията		
Продукт	Производител	Търговец	Цена за 400 гр.	Lb. bulgaricus, CFU/g	Str. thermophilus, CFU/g	Водно съдържание (сухо вещество), %
БИО кисело мляко-Хармоника	„Мегал 2001” ООД, с.Мало Бучино	Билла	1.89	5.74x10 ⁷	3.2 x10 ⁸	88,7 (11,3)
Чех БДС 12:2010	„Чех – 99” ООД, Мандра с. Соколово	Кауфланд	1,09	3.44 x10 ⁵	1.5 x10 ⁸	89,0 (11,0)
Табу БДС 12:2010	„Бор – Чвор”, гр. Пловдив	Пикадили	1,05	1.9 x10 ⁶	1.34 x10 ⁸	87,9 (12,1)
Боженци	„Елви” ООД, гр. Габрово	Билла	0,99	2.26 x10 ⁷	1.06 x10 ⁸	86,7 (13,3)
Ел Би натурално	„Ел Би Булгарикум” ЕАД София	Билла	0.99	1.56 x10 ⁸	2.6 x10 ⁸	88,8 (11,2)
На баба БДС 12:2010	„Данон Сердика АД”, София	Билла	0.95	4.48 x10 ⁷	1.76 x10 ⁸	88,6 (11,4)
MEGGLE	„МЕГГЛЕ България” ЕООД, Шумен	Билла	0.95	1.76 x10 ⁷	2.16 x10 ⁸	88,6 (11,4)
Пършевица БДС 2:2010	„Зоров 91”, Враца	Билла	0.89	4.88 x10 ⁷	3.6 x10 ⁸	88,5 (11,5)
Верея БДС 12:2010	„ОМК АД”, Пловдив	Билла	0.89	4.12 x10 ⁷	1.088 x10 ⁸	88,9 (11,1)
Бор Чвор	„Бор – Чвор”, с. Дълбок Извор	Фантастико	0.89	2.2 x10 ⁶	4.2 x10 ⁸	87,6 (12,4)
Маркели	„Сердика Сливен” АД, Сливен	Пикадили	0.89	2.84 x10 ⁶	3.66 x10 ⁸	89,4 (10,6)
Елена	„Би Си Си Хандел” ООД, гр. Елена	Кауфланд	0.85	5.46 x10 ⁷	1.58 x10 ⁸	87,8 (12,2)
Сердика	„Фама Сердика” ЕАД, МПП Добрич	Фантастико	0.85 (500 гр.)	1.36 x10 ⁶	1.62 x10 ⁸	88,3 (11,7)
Домлян БДС 12:2010	„Полидей-2” ООД, Карлово	Фантастико	0.83	1.06 x10 ⁸	1.16 x10 ⁸	88,8 (11,2)
Родопея	„Родопея – Белев”, Смолян	Билла	0.79 (370 гр.)	1.3 x10 ⁸	2.36 x10 ⁸	88,3 (11,7)
Герма	„Сердика 94” ООД, с. Железница	Билла	0.79 (500 гр.)	1.34 x10 ⁵	2.4 x10 ⁸	88,4 (11,6)
Минимални изисквания на БДС 12:2010 Българско кисело мляко (краве)				Над 1,0 x 10 ⁷ CFU/g	Над 1,0 x 10 ⁸ CFU/g	Не по-малко от 11,8

ЛЕГЕНДА:

В зелено са отбелязани всички стойности, които покриват изискванията на БДС 12:2010

Оценки от сензорно изпитване > 40т. - Много добра, < 40т. - Добра

Масленост, % (По етикет)	Съдържание на млечен белтък, % (По етикет)	Киселинност, в градуси по Тоггел, (°Т)	Сензорна оценка, брой точки от 48 максимален брой точки
3,4 (3,6)	3,3 (3,2)	80,0	31,2
3,3 (3,6)	3,5	103,0	38,8
3,5 (3,6)	4,0	100,4	37,2
4,4 (не по-малко от 4)	4,1	123,2	41,2
3,4 (3,6)	3,4 (3,2)	105,4	34,0
3,5 (3,6)	3,5 (3,2)	100,7	38,2
3,5 (3,6)	3,5 (3,5)	98,0	41,0
3,5 (3,6)	3,5	95,0	40,2
3,4% (3,6) наситени 2,54% (2,34)	3,4 (3,2)	111,0	34,0
3,3 (3,6)	4,0 (3,3)	100,1	34,8
3,4 (3,6)	3,3 (3,2)	80,0	37,2
3,5 (3,6)	3,8 (3,3)	101,5	40,4
3,5 (3,6)	3,9 (3,2)	103,3	40,8
3,6 (3,6)	3,3 (3,2)	121,5	44,4
3,6 (3,6)	3,8 (3,2-3,3)	112,0	41,4
3,2 (3,6)	3,7 (3,5)	146,5	42,6
Не по-малко от 3,6	Не по-малко от 3,2	От 90,0 до 150,0	

граници спрямо обявената масленост на етикетите - 3,6%. Единствено при „Боженци” маслеността, посочена на етикета, е „не по-малко от 4,0 %”.

Съдържанието на млечен белтък в краве кисело мляко, съгласно изискванията на БДС 12:2010, трябва да е не по-малко от 3,2%. При всички изследвани марки краве кисело мляко е установено белтъчно съдържание, по-високо от 3,2% - съответно то варира от 3,3% (при Био кисело мляко) до 4,1% (при кисело мляко „Боженци”).

По показателя киселинност изследваните марки кисело мляко отговарят на изискванията на БДС (киселинност

продължава на стр. 20

www.aktivnipotrebiteli.bg

продължение от стр. 20

от 90 до 150 °T), с изключение на Био кисело мляко – Хармоника и „Маркели“ (киселинност 80 °T). С най-висока киселинност, но отговаряща на изискванията на стандарта, е кисело мляко „Герма“ (146,5 °T), следвано от „Боженци“ (123,2 °T) и „Домлян“ (121,5 °T).

Нашият съвет

Ако не отчитаме личните вкусове и цената, при избора на мляко може се водим от следното:

Водно съдържание – най-ниско при „Боженци“, „Бор чвор“, „Елена“ и „Табу“, а най-високо при „Маркели“.

Киселинност – повечето млека са с добри показатели. По-ниски са само при Био кисело мляко, „Хармоника“ и „Маркели“.

Млечен белтък – всички продукти са с високи показатели като най-висок е резултатът на „Боженци“.

Живи бактерии

- Стрептококус термофилус /Str. Thermophilus/ - всички млека са с високо съдържание.
- Лактобацилус булгарикус /Lb. bulgaricus/ - най-високо съдържание при „Пършевица“, „На баба“, „Домлян“, „Полидей“, „Верея – ОМК“, „Ел-Би“ – натурално, „Меггле“, „Елена“, „Боженци“ и „Родопея“

Сензорни показатели – с най-високи показатели са млеката „Домлян“, „Герма“ и „Родопея“.

Има ли добавки?

Едно от големите съмнения на потребителите през последното десетилетие е, че в продуктите се влагат немлечни добавки като нишесте или палмово масло. В нашия тест това съмнение се опровергава напълно. При всички изследвани марки кисело мляко от търговската мрежа не е установено наличие на нишесте или растителна мазнина.

При определяне на нормите за здравословно хранене от значение са освен количеството приета мазнина, така също и съдържанието на наситените мастни киселини, влизащи в състава ѝ. Във връзка с това представлява интерес да се изследва и мастнокиселинния състав на млечната мазнина, изолирана от изследваните марки краве кисело мляко. Получените резултати за мастнокиселинния състав кореспондират с литературните данни за мастнокиселинния състав на краве мляко и може да се направи извод, че в състава на киселото мляко не е добавяна допълнително растителна мазнина.

Живи бактерии

В много голяма степен качеството на киселото мляко се определя от наличието на живи бактерии. Типичният вкус на българското кисело мляко зависи най-вече от Лактобацилус булгарикус /Lb. bulgaricus/ и Стрептококус термофилус /Str. Thermophilus/. Всички изпитани кисели млека съдържат Str. thermophilus над $1,0 \times 10^8$ CFU/g, както е изискваното на БДС. В млеката „Пършевица“, „На баба“, „Домлян“, „Полидей“, „Верея – ОМК“, „Ел-Би“ – натурално, „Меггле“, „Елена“, „Боженци“ и „Родопея“ съдържанието на Lb. Bulgaricus е над $1,0 \times 10^7$ CFU/g, т.е. над изискваното на БДС.

Любопитно

Какво трябва да бъде качествено кисело мляко?

Повърхност – трябва да е гладка, блестяща, без или със слабо забележим слой от млечна мазнина.

Цвят – бял с различни нюанси на кремав оттенък, в зависимост от вида на млякото.

Вид на коагулума – плътен, гладък, допуска се странично разкъсване при наклон на опаковката в зависимост от вида на млякото и маслеността.

Строеж при разрез – гладка повърхност, с изразен зърнест строеж, без или със слабо отделяне на млечен серум.

Консистенция след разбиване на коагулума – хомогенна, сметаноподобна.

Вкус и аромат – специфични, приятно млечнокисели, характерни за изготвяния вид мляко и ароматообразуващи свойства на закваската.

Дегустация

Изследвани бяха и сензорните показатели – вкус и аромат, цвят, повърхност, вид на коагулума, строеж при разрез и консистенция след разбиване на коагулума. Оценка бе извършена от панел от 7 експерти – специалисти в производството и оценката на млечни продукти. Максималният брой точки, с който можеше да бъде оценен продуктът, бе 48 (при максимална оценка 8 по всеки от 6-те показателя). Най-висока оценка на сензорните показатели получиха млеката „Домлян“, „Герма“ и „Родопея“.

Как тествахме?

В теста участват: 16 марки краве кисело мляко с масленост 3,6% (едно с 4,0%). От тях:

1 биологично – „БИО кисело мляко краве – Хармоника“.

6, произведени по БДС 12:2010 – „ТАБУ“, „Пършевица“, „На баба“, „Домлян“, „Полидей“, „Верея – ОМК“, „Чех – 99“.

9, произведени по собствени технологии на производителите – „Ел-Би“ – натурално, „Меггле“ – лактобацилус булгарикус, „Елена“, „Бор Чвор“, „Маркели“, „Сердика“ – натурално, „Боженци“, „Родопея“ и „Герма“.

Закупуване на проби за изпитване: март 2011 г.

Тествани са следните показатели:

Сензорни показатели – повърхност, цвят, вид на коагулума, строеж при разрез, консистенция след разбиване на коагулума, вкус и аромат. Оценени са по метода на органолептичното изпитване (дегустация) чрез експертни оценки от панел от 7 експерти чрез оценяване на всеки един от показателите по скала от 1 до 8):

Физико-химични показатели (лабораторно изпитване)

Измерени са според изискванията на съответните стандарти:

Водно съдържание (сухо вещество) – съгласно БДС 1109:1989 Мляко и млечни

продукти. Метод за определяне на водно съдържание и сухото вещество.

Масленост – БДС EN ISO 1211:2010 Мляко. Определяне съдържанието на мазнини. Гравиметричен метод (Референтен метод).

Млечен белтък – БДС EN ISO 8968 – 1:2002 Мляко. Определяне съдържанието на азот. Част 1. Метод на Келдал.

Киселинност – БДС 1111:1980 Мляко и млечни продукти. Определяне на киселинността.

Микробиологични показатели

Съдържание на Лактобацилус булгарикус /Lb. bulgaricus/ и на Стрептококус термофилус /Str. Thermophilus/ – БДС ISO 7889:2005 Кисело мляко. Изброяване на характерните микроорганизми.

Топ 10 на потребителските ви права

Познаването на основните права като потребители може да ви спести много време, пари и усилия в дългосрочен план

Случвало ли ви се е да си направите резервация и да платите за почивка, а на място условията да се окажат различни от очакваното? Или да похарчите цяло състояние за дефектна стока?

Практиката показва, че повечето хора разбират какви са правата им чак след като вече са били измамани и не могат да променят обстоятелствата. Но ако ги познавате предварително, ще сте нащрек за нередности и измамни предложения, преди да станете потребител на дадена стока или услуга. А в случай, че не получите това, за което сте платили, ще можете да реагирате бързо и в определения срок, така че да не загубите пари и време.

„Активни потребители“ ви представя 10 основни потребителски права, които е добре да познавате:

1. Когато купувате по интернет, поща или телефон, имате същите права относно гаранцията, както при покупка от магазин.

2. Когато купувате стоки втора употреба, на търг или от човек, който не е търговец, законовата гаранция не важи.

3. Ако в магазина цената на стелаж е различна от тази, която ви взимат на касата, имате право да платите по-изгодната за вас цена.

4. Ако сте подписали договор за потребителски кредит, имате право (в случай, че не сте усвоили парите) да размислите и да го прекратите в рамките на 14 дни след подписването му, без да посочвате мотиви за това решение.

5. При пазаруване по интернет имате право да върнете продукта в рамките на 7 дни от доставката и да си вземете парите обратно, без да посочвате мотиви за решението си.

6. Когато купувате по интернет или чрез телешоп, доставката трябва да при-

стигне в рамките на 30 дни, независимо от коя точка на планетата.

7. При покупка на стока от магазина, ако промените мнението си, нямате законово право да върнете продукта и да изискате възстановяване на сумата, която сте заплатили. Някои търговци дават тази възможност на своите клиенти, но това е политика на фирмата, а не законово задължение.

8. Ако имате валиден самолетен билет, явили сте се навреме на летището, но са ви отказали да ви качат на борда, защото няма място или по друга причина, имате право на компенсация между 125 и 600 евро. Изключение са случаите на форсмажорни обстоятелства (бури, мъгла и др.).

9. Имате право да анулирате договор за таймшеринг в рамките на минимум 10 дни след подписване на договора, без финансови тежести за вас. (Таймшеринг е форма на съвместно придобиване на даден имот, при която всеки собственик има право да го ползва за определен период от време в годината).

10. Ако сте резервирали почивка, туристическата фирма не може да прави значителни промени (например на хотела или на датите на пътуване), освен ако не се съгласите писмено. Ако не сте съгласни с промените, имате право на възстановяване на заплатената сума в рамките на 7 дни, без санкции.

Повече права за онлайн купувачите

Предстои Европейският парламент окончателно да приеме нови правила за правата на потребителите при пазаруване по интернет. Те ще осигурят по-добра защита на онлайн купувачите и да ще повишат доверието на хората в купуването на стоки от други държави от ЕС. Предвижда се продавачът да носи отговорност при повреда или загубване на продукта по време на доставката. Според новите правила срокът, в който потребителят може да върне стока, закупена чрез дистанционна продажба (по интернет, телешоп и др.), е 14 дни. В момента този срок е различен в държавите членки на ЕС. В България е 7 дни. Ако цената на продукта е повече от 40 евро, продавачът трябва да поеме и разходите по връщането на поръчката. В момента те са за сметка на потребителя, а търговецът плаща за връщане на стоката само ако е дефектна или не съответства на поръчаното. От новите правила ще бъдат изключени „всекидневните услуги“, при които стоката или услугата се доставят „незабавно“. При спешни ремонтни дейности, като например спукана тръба за вода, 14-дневният срок за отказ е ненужен и няма да се прилага.

Детска количка

Триколките са най-маневрени, но не се препоръчват за пеленачета

Изборът и покупката на детска количка е от съществено значение, защото от първия ден, в който бебето се прибере вкъщи до около 3-годишната му възраст ще е едно от най-необходимите ви неща. Да избереш количка не е лесно, особено когато за първи път ставаш родител. Пазарът е пълен с разнообразие от модели, които се надпреварват по впечатляващ дизайн, цветове, цени и т.н., но основните им функции не се видими на пръв поглед и е необходимо по-задълбочено проучване, за да се оцени коя е най-подходящата количка за вашите нужди.

Търгвайки на пазар, родителите трябва да са ориентирани какво търсят. Съвети могат да получат от приятели, роднини, които вече имат деца, от продавач-консултантите в магазините, но най-важното е родителите сами да определят основните удобства, на които държат и смятат за важни спрямо ежедневието си.

Някои предпочитат колички с олекотени конструкции, други - комбинирани, трети държат да са сгъваеми, за да се събират и в най-малките багажници на колите и т.н. Желателно е да тествате колкото може повече модели колички. Продавач-консултантите трябва да ви покажат предимствата на отделните колички, както и да демонстрират сгъването им и останалите функции.

Комбинирани колички

Това може би е едно от най-подходящите решения, защото моделът включва кош за новородено, седящо столче за дете от 6 до 36 месеца и столче за кола за дете от 0 до 13 kg. При някои от моделите е възможно столчето за кола да се ползва и за количката. Това е голямо удобство, когато отивате с колата на ресторант, пазар или разходка. При пристигането не се налага да местите детето в друга седалка, ако е заспало, да разстройвате съня му и т.н.

От най-голямо значение за бебето са удобствата, които предлагат кошът и столчето!

● **Кошът** трябва да е добре защитен, да е от непромокаема материя и да има покривало, така че бебето да е предпазено от досег с влага, мъгла или студ. Твърдостта му и наличието на матрак спомагат за правилното положение на гръбнака на бебето в първите месеци от живота му, когато той е най-предразположен към изкривяване.

● **Столчето** е задължително за навършилите 6 месеца бебета. На тази възраст децата прекарват повече време в изучаване на околния свят. Столчето при някои модели може да се сваля и да се обръща в посока към родителя или обратно на тях, да се нагласява в няколко положения на стоене, с цел да се осигури комфорт при сън и съответно при будно състояние. Бебето трябва да има възможност за движение и същевременно да бъде защитено от евентуално падане или обръщане.

Детето винаги трябва да бъде обезопасено с коланите на столчето!

Колички, при които кошът-столче не е отделен от рамата, са по-трудни за прибиране в колата, защото са по-обемни. При тях има само един кош, който се наглася спрямо възрастта на бебето. Обикновено нямат матрак за новородено и вибрациите при движението са по-осезаеми за бебето.

Количка за близнаци – “тандем” и “рамо до рамо”. При първия модел децата седят едно зад друго и така се спестява ширината на количка, но детето, стоящо отзад, е лишено от възможността да гледа напред. При моделите “рамо до рамо” децата стоят едно до друго, но в този вариант количката е доста по-широка и невинаги може да се влезе с нея в асансьор или помещения с тесни врати. Вече има и модели, които могат да се разделят и да се превърнат в две единични колички.

Колички с четири колела или триколки

Триколките са по-маневрени и по-подходящи за неравни терени, за разходки в планината или в хълмисти местности, но недостатъците са, че не са най-подходящото решение за новородено. Вратът на кърмачето не е укрепнал достатъчно и има опасност от травми при движение по неравности. Друг проблем е, че тези колички са доста по-широки и невинаги може да се влиза през по-тесни входове, асансьори и др. Не са удобни и при из-

Гаранцията

За повечето марки колички гаранционният срок е 2 години, но това е решение на производителя и е добре предварително да сте запознати с него. Поинтересувайте се какво точно покрива гаранцията. Срокът й тече от момента на закупуването. Когато пазарувате онлайн, гаранционната карта, която ще получите трябва да бъде регистрирана на официалната страница на производителя, за да бъде валидна!

Съвети

- Тествайте количките.
- Проверете отделните търговци какви отстъпки могат да ви предложат, ако купите и допълнителни аксесоари към количката.
- Някои търговци предоставят възможност да си купите количка на изплащане.
- Вземете гаранционната карта и я пазете.
- Прочетете внимателно инструкциите за безопасност и ги следвайте.
- Избягвайте да купувате колички - втора употреба. Количките имат амортизация.

ползване на градския транспорт, както и при изкачване и слизане по стъпала.

Количките с четири кола имат много разновидности – могат да бъдат с еднакви по големина кола или предните да са по-малки, или пък двойни. Този модел е потесен и по-удобен за тесни пространства, но не е много подходящ за неравности.

С амортизатори и надуваеми гуми

Тези конструкции омекотяват значително придвижването и създават комфорт на детето. То може да спи спокойно в количката си, без да усеща неравностите по пътя. По-големите гуми са по-добри за придвижване в сняг и при през неравности.

Маневреност

Най-маневрена е количката с три кола - с едно движение на китката, предните кола могат да се завъртат на 360 градуса.

Спирачна система

Спирачната система трябва да е сигурна и е желателно да се изпробва още в магазина - при натискане на спирачката количката не трябва да се поддава на натиск и да се премества. От важно значение за удобството на управляващия е мястото на самата спирачка - тя трябва да е удобна за натискане с крак и пространството около нея да е обезопасено, така че кракът на родителя да не пострада, когато я използва през лятото с отворени обувки или на

босо. Някои модели триколки имат спирачка на дръжката, която може да стопира предното колело.

Безопасност

Производителят е длъжен да има издаден сертификат за безопасност за всеки модел. Бебето трябва да е защитено от евентуални наранявания.

Олекотеност

Много е важно, ако на родителите се налага често да се качват и слизат с количката по стълби без рампа, конструкцията да е лека. Не само бебетата, но и родителите им получават гръбначни изкривявания, ако количката не е избрана правилно.

Количката не трябва да е по-лека от 9.5 - 10 кг. - това може да я направи неустойчива.

Дръжката на количката

Съобразете височината на дръжката на количката с ръста си или още по-добре - изберете модел, чиято дръжка може да се регулира на височина и да е удобна и за вас, и за партньора ви. Добре е дръжката да е от мек, гумиран материал, за да не наранява ръцете на управляващия. Количките с две дръжки изискват да се управляват винаги с две ръце. При количките с една дръжка управлението може да става и с една ръка, дори и при изкачване на неравности. Това е удобство, особено когато с другата ръка ви

се налага например да придържате проходилото дете или да носите пазарски чанти.

Единичната дръжка при някои модели е пригодена да се завърта и по този начин да се сменя посоката на бебето, без да се налага обръщане на коша. Дръжките са от значение и за сгъването. Количките с две дръжки се сгъват по-компактно, във вид на чадър, докато другият модел - не. Все пак има различни възможности и той да заема по-малко място, напр. сваляне на коша, сваляне на гумите и др.

Ако пазарувате онлайн, повечето търговци изискват да си поемете и разходите по доставката. В случай, че количката, купена по интернет, не отговаря на вашите изисквания, може да я върнете в 7-дневен срок, но и разходите по връщането й ще са за ваша сметка. При пазаруване от чуждестранни сайтове това може да ви излезе много скъпо.

За цените трябва да се знае, че те варират в много широк диапазон и зависят както от екстрите, така и от марката. Известните производители и реномирани марки държат по-високи цени заради качеството и името си. Това не означава, че за по-малко пари няма да се намерят също добри модели.

Превърнете пазаруването на детска количка в удоволствие и знайте, че няма съвършена количка, но има такава, която може да ви е максимално удобна.

Допълнителни аксесоари

При избирането на количка е добре да се провери и какви допълнителни аксесоари вървят с нея.

- зимно чувалче,
- чанта за количката с термоотделение,
- багажник за играчки или за продукти при пазаруване,
- комарник,
- чадърче,
- дъждобран, поставка за чаша и др.

Аксесоарите е желателно е да бъдат същата марка като количката, за да се избегне нараняване на конструкцията при монтирането им. Ако това е допринесло за счупване или проблем, гаранцията няма да бъде призната от гаранционния сервис.

Колко скъпо е в България?

Представяме ви данни на ЕС, от които се виждат разликите в цените на основни групи стоки в сравнителен вид

Данните за цените на стоките, представени в тази таблица са част от Четвъртото издание на Индекса за развитие на пазарите на дребно "Осигуряване на пазари, работещи за потребителя", което се публикува ежегодно от Главна дирекция „Здраве и защита на потребителите“ на Европейската комисия. Данните за потребителските цени са цитирани в Индекса от проучване на търговията на дребно на GfK, в което се съдържа пълно сравнение на цените на 10 категории потребителски електрически и електронни продукти.

В таблицата са обхванати 22 от общо 27 държави-членки на Европейския съюз.

Стоки	EU	AT	BE	BG	CZ	DE	DK	EL	ES	FI	FR	HU	IE	IT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
IPOD Nan 4G	137	146	141	129	158	146	148	156	139	163	149	148	147	140	133	120	146	153	126	146	171	127
IPOD Shuffle 2G	46	52	49	50	51	48	50	51	49	53	52	50	46	49	47	47	48	60	41	57	58	41
IPOD Nano 3G	149	155	153	170	176	149	158	181	150	169	161	169	157	151	140	143	158	177	144	166	182	144
Хладилник 251-300L nf	47	540	484	400	503	493	624	602	530	591	547	432		518	453	498	494	410	530	558	541	417
Хладилник 301-500L nf	582	579	564	462	570	604	708	837	573	556	630	480	480	606	555	578	627	484	631	559	601	471
Хладилник 301-350L A+	485	561	537	387	456	560	576	683	546	564	540	381		488	394	407	710	335	542	511	452	370
Перална машина 5,5-6L 1,1-1,2 kрm A+	424	446	463	355	459	486	431	394	430	404	443	314	407	408	743	364	412	329	479	399	434	386
Перална машина 5,5-6L 1,3-1,4 kрm A+	586	724	717	437	676	619	712	944	786	537	428	386	387	600	574	448	602	325	536	550	788	411
Перална машина 4,5-5L 0,9-1 kрm A	267	239	340	256	307	236	286	287	278	303	285	213		340	226	293	288	229	276	268	302	215
Праховсмукачка 1,5-1,6 kW	72	88	134	41	72	105	72	55	43	65	53	45		49	75	66	46	40	61	61	67	49
Праховсмукачка 1,7-1,8 kW	92	114	114	35	113	121	153	68	88	108	79	78	61	102	115	64	63	51	72	83	89	56
Праховсмукачка < 0,7 W ръчна	59	65	65	59	55	62	54	55	61	47	50	41	131	43	67	41	52	37	41	51	48	94
Компютър Netbook atom <11" 100-200G	357	331	387	389	345	380	383	380	360	386	375	356	389	361	367	346	370	376	641			314
Лаптоп с двоядрен процесор 2 15-16" 200-300G	703	767	789	911	909	757	870	856	710	928	730	850	733	750	654	721	771	843	812			550
Лаптоп с двоядрен процесор 2 15-16" 300-400M	798	838	854	920	823	799	961	965	806	854	812	1,069	766	816	746	766	901	874	750			626
Телевизор 32LG3000	474	470	535	467	495	465	616	552	496	482	510	489	523	455	449	394	478	408	504	498	513	462
Телевизор LE32A336	453	505	443	443	466	453	581	810	422	546	494	360		454	390		399	401	182	412	478	392
Телевизор LE32A330	422	460	479	427	366	453	447	482	395	418	381	379	392	400	428	378	505	404	472	783	762	346
Фотоапарат Ixus 80 IS	170	166	191	189	184	158	198	203	180	188	172	188	196	190	179	170	178	164	184	190	190	161
Фотоапарат Lumix DMC TZ5	288	310	327	283	298	290	311	362	304	304	287	265	305	310	293	280	278	310	321	323	326	252
Фотоапарат Coolpix S210	139	148	153	144	133	135	162	148	129	154	141	144	166	145	146	145	139	142	150	138	139	124

Данните са от проучване на Европейската комисия "Осигуряване на пазари, работещи за потребителя" - Четвърто издание на Индекса за развитие на пазарите на дребно. Цялото изследване можете да изтеглите от: http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/4th_edition_scoreboard_bg.pdf

Срок на (не)годност

Развалени яйца, мостри като подарък и насекоми в мюсли

Мюсли с мушички

В продукти от растителен произход се разхождат животинки

Потребител се чуди какви мюсли да си купи от магазин на „Кауфланд“ в Пловдив. Харесва си един пакет и внимателно чете етикета: „Произведено от Инком ЕООД, Варна, годно до 01.09.2011“. Прибира се вкъщи и разбира грешката си - освен за срока на годност, трябвало е да провери и за наличие на „живот“ в опаковката. От снимката се вижда, че сред овесените ядки притичват малки насекоми (оградени в червено). Това се случва още в първите месеци на 2011 година. До септември 2011, когато изтича срокът на годност на хранителния продукт, животинките има да се развиват... Може и колелото да открият!

„Естествено оцветени“ яйца за Великден

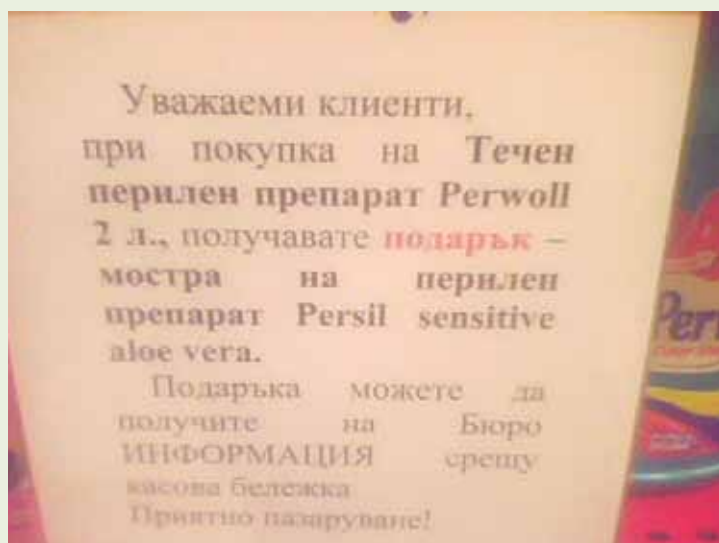
„СИАТ-В“ ЕООД и Консорциум Агробизнес АД продават развалени яйца с мухъл

Потребителка си купува преди Великден яйца със срок на годност до 15 май 2011 г. Прави й впечатление, че за такъв малотраен продукт срокът на годност е доста дълъг, но се доверява. Когато започва да ги вари, притеснението ѝ нараства, защото от тях се разнася неприятна миризма. След няколко минути всички яйца се напукват, а от процепите се подава естествено великденско оцветяване ...под формата на мухъл.

VIP мостра

Иновативен маркетинг от „Карфур“ – Бургас

Навсякъде по света раздават мостри безплатно, за да опиташ и после да си купиш продукта. В „Карфур“ – Бургас са решили да разчупят този „клиширан“ маркетингов подход и предлагат обратното - първо купуваш, а след това получаваш мостра. Но само срещу касова бележка и на специален щанд. Тоест – правото да си VIP собственик на мостра се извоюва първо с покупката на друг продукт, второ – чрез разкарване до определен щанд, трето – чрез прилагане на доказателства (касова бележка), че си благонадежден за „зарибяване“ с нови продукти. Както се казва - честито! Предлагаме на „Карфур“ да въведат и друга „добра практика“ на кварталните бакалии - да пуснат мострите за самостоятелна продажба.

Станете член на Асоциация АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ!

ПЪЛНО ЧЛЕНСТВО (членският внос за 2011 година е 40 лева) - включва:

Една безплатна индивидуална правна консултация с юрист и до 3 писмени консултации от специалисти на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ за текущата година при разрешаване на потребителски спорове с търговци и производители

Включен абонамент за 10 броя на списание АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ за съответната календарна година. Изпраща се на посочен от вас пощенски адрес при регистрацията

Всички информационни издания на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ, които не се заплащат допълнително, издадени през 2011 г. (Изпращат се заедно с получаване на списанието)

Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация

СТАНДАРТНО ЧЛЕНСТВО (членският внос за 2011 година е 25 лева) - включва:

Включен абонамент за 10 броя на списание АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ за съответната календарна година. Изпраща се на посочен от вас пощенски адрес при регистрацията.

Всички информационни издания на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ, които не се заплащат допълнително, издадени през 2011 г. (Изпращат се заедно с получаване на списанието)

Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация

ОН-ЛАЙН ЧЛЕНСТВО (членският внос за 2011 година е 15 лева) - включва:

Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация

АБОНАМЕНТ ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА - 30 /тридесет/ лева за 10 броя на списанието (издава се фактура).

Ако имате въпроси, свържете с нас по телефона (02/9890106) или по ел. поща - bnap@bnap.org

Талон за абонамент за 2011 г.

☐ частно лице

☐ юридическо лице

Име

Адрес Град

П. код Тел.

e-mail

Попълва се само от юридически лица!

Име на фирма БУЛСТАТ

МОЛ

Плащане в брой

БНААП
София 1504,
ул. Вrabча №26,
етаж 2

Пощенски запис

София 1504,
ул. Вrabча №26
до Венета Василева
Пейчева-Атанасова

По банков път

IBAN BG67 FINV 9150
1000 0652 34,
BIC: FINVBGSF,
ПИБ, за Българска
национална асоциация
АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ
*Моля, в основание за
плащане посочвайте
името на наредителя.*

Показалец на по важните теми в списанието

Тестове

Авиокомпани	8/2010
Антивирусни програми	3/2011
Автомобили - спирачки	2/2011
Вода за уста	7/2010
Детски колички	6/2010
Детски столчета за кола	2/2010
Диетичен хляб	1/2011
Домашен интернет	5/2009
Кисело мляко	3/2011
Колбаси	10/2010
Лампи	8/2010
Мобилен интернет	3/2009
Мобилни телефони	6/2009
Мобилни телефони	4/2010
Мобилни телефони	9/2010
Навигационни системи	6/2010
Прахосмукачки	4/2010
Принтери	4/2009
Принтери	3/2010
Сирене	2/2011
Слънцезащитни продукти	5/2010
Телевизори	5/2010
Телевизори	1/2011
Тоалетна хартия	1/2010
Фотоапарати	7/2009
Фотоапарати	3/2010
Фотоапарати	7/2010
Хляб	1/2011
Ютии	9/2010

Проучвания

Здравноосигурителни фондове	1, 2, 3 2011
Касови банкови преводи	5/2010
Такси при теглене от банкомат	3/2010

Справочна информация

Е номера - антиоксиданти	6/2010
Е номера - оцветители	4/2010
Електроуреди рециклиране	5/2010
Еномера - консерванти	5/2010
Миещи препарати - символи	2/2010
Символи на пластмасите	2/2011
Цени на стоки: съвнение България - ЕС	3/2011

Опасни стоки

Вид на стоката

Играчка – мобилен телефон

Описание на продукта

Електрическа играчка – мобилен телефон, марка Beautiful Girl, опакован върху картонена подложка и с прозрачно фолио, с нанесена на опаковката маркировка за съответствие СЕ. Продуктът свети и издава звук. В опаковката има 2 бр. батерии, тип “бутон” LR44. Отзад на играчката е разположено отделението за батериите, което се затваря с капаче без винт. Батериите са лесно достъпни за потребителя, в случая дете.

Страна на произход

Китай

Вносител

“МЕЧЕТО ХАРИ” ЕООД, гр. София

Опасност/естество на риска:

Мобилен телефон не съответства на изискванията за безопасност на играчките, тъй като съдържа лесно достъпни батерии. Батериите напълно се помещават в цилиндъра за малки части, тоест – детето може да ги погълне и това води до риск от физическо нараняване и задушаване.

Предприети действия

Издадена е Заповед за забрана за разпространението и за изтегляне от пазара на опасния продукт.

Актуален списък с всички опасни стоки, забранени за реализация на българския пазар, може да бъде намерен в интернет страницата на Комисията за защита на потребителите на адрес: <http://bit.ly/coNXN9> и в страницата на Държавна агенция по метрологичен и технически надзор на адрес <http://bit.ly/cTkGe0>

Вид на стоката

Скутер (тротинетка)

Описание на продукта

Скутер (тротинетка), марка SCOOTER, без посочен модел, без нанесена маркировка за съответствие СЕ, опакован в

картонена кутия. Продуктът представлява сгъваем скутер с две колела и ръкохватки от мек, порест, черен материал. Диаметърът на предното колело на играчката е 100 mm, което е по-малко от изисквания минимум от 120 mm, а диаметърът на края на ръкохватките е 30 mm, което също е по-малко от изисквания минимум от 40 mm.

Страна на произход

Китай

Вносител

“ПРИМА - ВЕРА - 05” ЕООД, гр. София

Опасност/естество на риска:

Конструкцията на играчката не отговаря на изискванията за безопасност. Това води до висок риск от физическо нараняване на детето при използване на скутера, породен от наличието на елементи с по-малки от допустимите безопасни размери. Ако детето е над определено тегло, има опасност елементите на скутера да се счупят по време на движение.

Предприети действия

Издадена е Заповед за забрана за разпространението и за изтегляне от пазара на опасния продукт.

В следващия брой четете:

Тест на батерии

**Тест на
енергоспестяващи лампи**

**Тест на
външни хард дискове**

АКТИВНИ
ПОТРЕБИТЕЛИ

ул. Врабча 26, София 1504
тел. 989 01 06, bnar@bnar.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

Активни потребители не публикува
търговски реклами. То се издържа
само от вас. Купувайки списанието,
вие поддържате независимостта му
от интересите на търговците!

